

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/74/2017
Identifikačné číslo spisu:	5815200336
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5815200336.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. E. C., bývajúcej v M. B., I. XXX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. KRALOVENSKÝ, s.r.o., so sídlom v Ružomberku, Dončova 9/1445, IČO: 36 857 483, proti žalovanému I. C. C., G., bývajúcemu v M. B., J. XXX, zastúpenému spoločnosťou JUDr. JURKOVEC ADVOKAT DK, s.r.o., so sídlom v Dolnom Kubíne, M. R. Štefánika 1822, IČO: 36 832 103, o ochranu osobnosti a poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 26/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 8. júna 2016 sp. zn. 7 Co 72/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou Okresnému súdu Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) 22. januára 2015, po pripustení jej zmeny naposledy na pojednávaní 18. septembra 2015, domáhala, aby súd a/ uložil žalovanému povinnosť na vlastné náklady verejne sa ospravedlniť žalobkyni za neoprávnený zásah do jej práva na ochranu osobnosti zverejnením dobre viditeľného, ničím neprekrytého ospravedlnenia s výškou písma 13 mm (titulok) a 2 mm (text) v aktuálnom vydaní týždenníka MY Oravské noviny s obsahom špecifikovaným v petite žaloby, b/ uložil žalovanému povinnosť na vlastné náklady verejne sa ospravedlniť žalobkyni za neoprávnený zásah do jej práva na ochranu osobnosti zverejnením dobre viditeľného, hovoreného oznamu vo vysielaní spravodajskej televízií TA3 v počte 26 opakovaní s obsahom špecifikovaným v petite žaloby, c/ uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 50 000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, d/ uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania na účet jej právneho zástupcu do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Na odôvodnenie žaloby podanej v súlade s § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka uviedla, že vo vysielaní televízie TA3 bola uverejnená reportáž (bližšie špecifikovaná v žalobe), v ktorej vystúpil novozvolený starosta obce Oravská Lesná - žalovaný a uvádzal nepravdivé, zavádzajúce informácie súvisiace s predchádzajúcim pôsobením žalobkyne vo funkcii starostky obce Oravská Lesná, ktoré mali predstavovať neoprávnený zásah do jej osobnostných

práv. V dôsledku vyjadrení žalovaného mala byť v značnej miere znížená dôstojnosť a vážnosť žalobkyne v kruhu jej rodiny a blízkych, ako aj v očiach občanov obce Oravská Lesná a občanov celej Slovenskej republiky. Ďalej uviedla, že nepravdivé tvrdenia žalovaného v rovnakom duchu zverejnili aj ďalšie médiá, konkrétne printové médium MY Oravské noviny, ktoré uverejnili článok (bližšie špecifikovaný v žalobe), v ktorom sú uvedené citácie žalovaného skresľujúce a nepravdivo opisujúce situáciu, za akej žalobkyňa odovzdala žalovanému úrad, ale tiež nepravdivé vyjadrenie žalovaného ohľadom zostatku obecných financií navodzujúce jednoznačný záver, že žalobkyňa zodpovedá za schodok na bankovom účte obce Oravská Lesná. Keďže morálnu satisfakciu nepovažovala v danom prípade za primeranú, žiadala aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 18. septembra 2015 č. k. 5 C 26/2015-197 žalobu v celom rozsahu zamietol a vo vzťahu k trovám konania uviedol, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V prejednávanej veci mal preukázané, že 8. januára 2015 bola vo vysielaní televízie TA3 uverejnená reportáž s podtitulom „V Oravskej Lesnej chýbajú starostovi na účtoch peniaze“, v ktorej vystúpil žalovaný ako novozvolený starosta obce Oravská Lesná. V odvysielanej reportáži žalovaný prehlásil nasledovné: „Pre mňa je otázka, kde sa stratilo 200 000,- eur, ktoré údajne podľa slov pani starostky mám k dispozícii na účte. Na účte zostáva len okolo 12.900,- eur a na druhom, ktorý je zablokovaný, vlastne exekútorom, je približne okolo 4.800,- eur.“ Uvedené vystúpenie žalovaného predstavovalo reakciu na vyhlásenie žalobkyne na ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva konaného 2. januára 2015, na ktorom žalobkyňa v súvislosti s odovzdávaním funkcie novozvolenému starostovi - žalovanému prehlásila, že „pre rozvoj obci nechávam nastupujúcemu starostovi financie vo výške 217 000 eur, t.j. 6,5 milióna slovenských korún“. Súd prvej inštancie skonštatoval, že uvedené vyhlásenia majú súvis, a preto posudzoval objektívnosť uskutočnených výrokov žalovaného, a to nielen osobitne, ale aj v ich vzájomnej súvislosti. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že výroky žalovaného zodpovedali objektívne existujúcemu stavu disponibilných finančných prostriedkov na účtoch obce, a teda jeho tvrdenia boli pravdivé, a preto nespôsobilé zasiahnuť do práva žalobkyne na ochranu osobnosti. Podľa súdu prvej inštancie tvrdenie žalovaného predstavovalo skôr polemický názor, ktorý nadväzoval na prehlásenie žalobkyne a mal základ v objektívne existujúcom stave financií. Obdobný názor vyslovil aj vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného uvedenému v týždenníku MY Oravské noviny (číslo 1/2015, str. 3) v článku s názvom „Starostovi pomáhala pri preberaní úradu polícia“, kde mal žalovaný uviesť nasledovné: „Starostka na začiatku ustanovujúceho zasadnutia vyhlásila, že na účte zanecháva viac ako 200-tisíc eur. Zistil som, že tam je niečo viac ako 12-tisíc eur. Nevie, kde zmizlo 200-tisíc. Ani účtovníčka to nevysvetlila. ... nemám žiadne zmluvy. Nevie, na základe čoho mi môžu prísť nové faktúry. Nemám kompletne odovzdanú dokumentáciu projektov.“ Poukázal na to, že aj tieto tvrdenia žalovaného, nevytrhnuté z kontextu, boli pravdivé, vychádzajúce z objektívnych skutočností. V tejto súvislosti tiež dodal, že išlo o kritiku stavu financií obce a nie o kritiku konania osoby (žalobkyne). Vzhľadom na uvedené uviedol, že žalobkyňa nepreukázala, že by žalovaný svojimi výrokmi (zásahom) porušil alebo ohrozil osobnosť žalobkyne v jej morálnej integrite, a že jeho konanie (zásah) bolo protiprávnym a existuje medzi nimi príčinná súvislosť, čo by v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka zakladalo nárok domáhať sa ochrany osobnosti. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že výroky žalovaného nadväzujúce na vyhlásenie žalobkyne vychádzali z objektívne existujúceho stavu financií, nešlo o výroky klamlivé alebo pravdu skresľujúce, prípadne dehonestujúce, a preto ich nemožno hodnotiť ako (protiprávny) zásah do osobnostných práv žalobkyne. Výrok o trovách konania odôvodnil § 151 ods. 3 O.s.p.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 8. júna 2016 sp. zn. 7 Co 72/2016 pripustil späťvzatie žalobného návrhu v časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 30 000 Eur, rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zrušil a konanie zastavil a v ostatnej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby, ktoré bolo urobené v čase po vyhlásení rozhodnutia súdom prvej inštancie pred nadobudnutím jeho právoplatnosti, rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej zamietol žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy v rozsahu 30 000 Eur, zrušil, v tejto časti pripustil späťvzatie žalobného návrhu a konanie zastavil. Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. Uviedol, že súd prvej inštancie na

základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňou označené konanie žalovaného nebolo neoprávneným zásahom do jej práva na ochranu osobnosti, a preto by bolo nehospodárne a nedôvodné vykonávanie dokazovania na preukázanie vplyvu tohto zásahu do dôstojnosti alebo vážnosti žalobkyne. Odvolací súd nepovažoval sa dôvodné odvolacie námietky žalobkyne, že súd prvej inštancie nevykonal potrebné dokazovanie, že vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotil a že nedostatočne zistil skutkový stav veci. Mal za to, že súd prvej inštancie sa dôsledne zaoberal skúmaním všetkých podstatných okolností, za ktorých došlo k vyjadreniam žalovaného, ako aj preskúmaním pravdivosti ich obsahu. Uviedol, že vyhlásenie žalobkyne na ustanovujúcej schôdzi nového obecného zastupiteľstva o tom, že necháva nastupujúcemu starostovi (žalovanému) financie vo výške 217 000 Eur, nemožno vytrhnúť z kontextu a vykladať ho osobitne bez ostatných vo vete použitých výrazov a v kontexte aj ostatnej situácie, keď v tom čase nedisponovala obec voľne použiteľnými financiami a časť finančných prostriedkov mala byť obci poskytnutá podmienene až po splnení kritérií ako transfer, ale nie dotácia (príspevok), a to formou refundácie už obcou vyplatených schválených prostriedkov. Dôvodil, že ak súd prvej inštancie vyjadrenia žalovaného kvalifikoval ako kritiku, jeho závery sú súladné aj s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva. V tejto súvislosti poukázal na to, že kritika verejne činných osôb, ak slúži na informovanie verejnosti o ich činnosti, je všeobecne prístupná. Každá osoba, ktorá sa rozhodne vstúpiť do verejného života, musí počítať s verejnou kontrolou svojich výrokov a skutkov, pričom zákonná ochrana je daná, ak sú prejavy zásadne nepravdivé alebo pravdu skresľujúce. V prejednávanej veci však o takýto prípad nešlo, keďže súd prvej inštancie zistil, že vyjadrenia žalovaného vychádzali z pravdivých údajov a nechýbal im vecný základ.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v časti jeho potvrdzujúceho výroku podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia. Dovolanie podala z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)]. Nesúhlasila s právnymi závermi súdov nižších inštancií, ktoré v danom spore na základe hodnotenia vykonaných dôkazov a zisteného skutkového stavu dospeli k záveru, že zo strany žalovaného nedošlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka. Naďalej namietala nepravdivosť tvrdení žalovaného uvedených vo vysielaní spravodajskej televízie TA3 a v článku periodika MY Oravské noviny, ktoré podľa žalobkyne negatívne a neoprávnene zasiahli do jej osobnostných práv. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“) z 25. februára 2003 sp. zn. 28 Cdo 2099/2002 a rozhodnutie NS ČR z 19. novembra 2004 sp. zn. 30 Cdo 923/2004. Žalobkyňa taktiež nepovažovala dotknuté vyjadrenia žalovaného za oprávnenú kritiku, pretože v danom prípade mali byť jeho tvrdenia, resp. polemické názory nepravdivé a zavádzajúce. Takáto neoprávnená kritika mala podľa nej difamačný charakter a v žiadnom prípade ju nemožno označiť za kritiku vecnú, konkrétnu a primeranú. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie NS ČR z 15. júla 2005 sp. zn. 30 Cdo 2573/2004 a rozhodnutie NS ČR z 27. septembra 2000 sp. zn. 30 Cdo 964/2000. Vo vzťahu k jej vyjadreniu „pre rozvoj obci nechávam nastupujúcemu starostovi financie vo výške 217 000 eur, t.j. 6,5 milióna slovenských korún“ namietala tendenčný výklad slova „nechať“ zo strany súdu prvej inštancie uvedený v odôvodnení jeho rozhodnutia, ktorý považovala za príliš reštriktívny a účelový. Argumentovala, že nie je možné bez relevantných dôvodov a logiky v konkrétnom prípade vylúčiť možnosť, aby boli pod pojem „nechať financie“ v širšom kontexte subsumované aj oprávnené nároky obce v podobe finančných pohľadávok alebo finančných nárokov, ktoré budú plnené až v budúcnosti.

5. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie v celom rozsahu zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

13. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.) žalobkyňa napáda výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým (v ostatnej časti) potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, teda rozhodnutie vo veci samej.

14. Žalobkyňa podala dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že žalobkyňa v dovolaní síce tento dovolací dôvod uplatnila, ale nevymedzila ho spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C.s.p. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 C.s.p. nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p., musí mať zreteľné

charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že ho podáva z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), dovolací súd ale ani výkladom nezistil, akú právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, mal odvolací súd vyriešiť nesprávne. Vychádzajúc z obsahu dovolania žalobkyňa v skutočnosti vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov. V dovolaní vyjadrila nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, že v danej veci nedošlo zo strany žalovaného k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka. Naďalej tvrdila, že označené výroky žalovaného sú nepravdivé, jeho kritika nesplňa požiadavky na kritiku oprávnenú a že súdy si neprípustne vylúčili pojem „nechať financie“. Uvedené odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu však významovo nezodpovedajú požiadavkám pre vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 C.s.p.

17. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalobkyňa podala dovolanie, ktoré má náležitosti v zmysle § 428 C.s.p. (nie je preto daný dôvod pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. d/ C.s.p.), v jej dovolaní ale absentuje iná zákonom požadovaná náležitosť - dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. v ňom nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 C.s.p. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

18. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.